

השיעור השבועי

גליון מספר 437

הרב המקיים: הג"ר דוד כהן שליט"א ר"י חברון
רב אורח: הג"ר יצחק קולרצקי שליט"א

כתוב ועורך השיעור:
הרב דכיר פרץ שליט"א

השיעור נמסר בכל מוצאי שבת בבית היחידים ומשודר דרך הטלויזיה והרדיו ובקוויים רבים מיסודו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל

ר"ת	יציאה	כניסה
19:13	18:28	17:36
19:10	18:26	17:35
19:11	18:28	17:36
19:11	18:27	17:36

יקרא | שבת זכור | י"ג אדר ב' תשפ"ד

דיני קריאת המגילה

גיוס בני הישיבות - ב

קריאת המגילה בלילה וביום. חיוב הנשים בקריאת המגילה גם של יום. אף על פי שיצא מוציא בברכות המגילה ובהבדלה. ספרדי השומע שהחיינו ביום לא יענה אמן. עניית אמן באמצע ההלל. מצוות צריכות כוונה גם בדרבנן. לא להרעיש בזמן קריאת המגילה. חיסור מילה אחת במגילה לא יצא

להפצת עלונים באזור מגורין
התקשר: 053-4774733

ועוד כמה אחרונים, שהרי במשנה (מגילה כ) אמרו, כל היום כשר לקריאת מגילה, כל הלילה - ליל ט"ז ניסן - כשר לקצירת העומר. ומדוע לא הזכירו שגם הלילה כשר לקריאת מגילה, משמע שבזמן המשנה לא קראו את המגילה בלילה, אלא רק ביום, ובא רבי יהושע בן לוי וחדש שחייב לחזור ולקרוא ביום. לכן רצו לומר שמקרא מגילה ביום זה דברי קבלה, ודברי קבלה כדברי תורה דמי (רי"ט סי), ואילו בלילה קריאת המגילה מדרבנן.

קריאת המגילה בלילה וביום

א. בגמרא מסכת מגילה (ה): אמר רבי יהושע בן לוי, חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, שנאמר (תהלים כב, א) "אלהי אקרא יומם ולא תענה, ולילה ולא דומיה לי". ועוד נאמר (שם ל, ז) "למען יזמרו כבוד ולא ידם ה' אלהי לעולם אודך". קיימא לן שקריאת מגילה של יום חמורה יותר משל לילה, כך כתבו הטוראי אבן (שם)

אותם, נהרגו אותם... זה לא הולך כך, יש לנו אויב מר ואכזרי, שאין לו ערך לחיי אדם, וזו המלחמה הכי קשה, כי האיום הגדול ביותר שאתה יכול לאיים על בן אדם שתהרוג אותו, אבל הם, גם אם תהרוג להם מאות אלפים, זה לא מאיים עליהם. אין סוף למלחמה כזאת. ומצפון הסכנה גבוהה הרבה יותר. אי אפשר להמשיך את החיים כהרגלם, אנו יודעים ומאמינים באמונה שלמה שהקיום של עם ישראל תלוי בעסק התורה, ורק על ידי כך אומר הקב"ה איני משליט עליכם אחרים אלא אני, זה התפקיד שלנו הדברים שאמר **הראשון לציון** היו דוקא מדינה לכל עם ישראל, לחיילים הנמצאים בחזית, לאנשים הנמצאים בגבולות, מאות אנשים עקורים מבתיהם, וכולנו נמצאים סכנה, יש להם טילים שמסכים את כל מדינת ישראל. ולכן ציבור בני התורה צריכים לדעת, שיש לנו תפקיד, לעסוק בתורה בעמל, ובכך לתת את כוח הקיום לעם ישראל. צריכים להתחזק בכל תוקף, בחיבור לתורה, בדבקות בתורה, ובעמל התורה, כי הגורל של עם ישראל תלוי רק בידי לומדי תורה. כל עם ישראל צריך להתחזק בעסק התורה, לא רק בני הישיבות, אלא כל אחד ואחד צריך בימים אלה לקבוע עוד שיעורי תורה, להתחבר עוד יותר לתורה, ובני הישיבות הם החלוצים ההולכים לפני המחנה, שחובה עלינו להתחזק, ולא עת להתרפות, אסור לנו ח"ו לחלל שמים ולצאת לרחוב של עיר לכל מיני בליונים, זה גם לא נכון מבחינה עקרונית, אלו ימים של חירום, וגם עלול לעשות חילול ה'.

מונב בגמ' סנהדרין (עט), "נואף אשה חסר לב", זה הלומד תורה לפרקים. מדמים את האדם הכי שפל למי שלומד תורה לפרקים! וביאר המהרש"א (שם) שהתורה דומה לאשתו של אדם, "תורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב", אל תקרי מורשה אלא מאורסה (בבב"ב יג), ואם מתנתק מהתורה, מבטל כאן ומבלה שם, ולא עוסק בה תדיר כאשתו המצויה לו, הפשט הוא שעזב את התורה, וצריך ללמודה בלי הפסק. אנשים צריכים להתאוורר, חוץ מיחיד סגולה... אבל אסור להתבטל סתם, צריך לדעת את גודל השעה ולהתחזק בלימוד התורה המקיים את עם ישראל.

הקב"ה יריך ימיו ושנותיו בנעימים של הראשון לציון, להשמיע דעת תורה צרופה, ובכוח התורה נוכח במהרה לישועת ישראל. אמן.

דברי מרן הראשון לציון שליט"א: חוק וברוך להגאון הגדול בנן של קדושים הגאון רבי דוד כהן שליט"א, ראש ישיבת חברון חבר מועצת גדולי התורה. נין הגרצ"פ פראנק זצ"ל. הרב ממנייד תלמידים הרבה כפשוטו, לאלפים ורבות, אני זוכר את הרב לפני חמשים וחמשים שנה, כשלמדנו יחד בישיבת "חברון", כבר אז כשהיה בחור היו עומדים בתור לשאול אותו שאלות, על פשט בתוספות, בסברות דקות, והוא היה כמו 'משיב', כבר בתור בחור צעיר, וראו עליו שלגדולות נועד. מרן האבא זצ"ל אהב אותו מאוד, ישב יחד עם אביו הרב יוסף כהן זצ"ל בבית הדין הגדול - שהיה גאון עולם, כתב את כל ההגהות על ספר מקראי קודש, ורואים את דקויות הסברות והלמדנות. והרב מיישר את התלמידים בדרך לימוד נכונה, הנכדים שלי למדו אצלו בישיבה, ומספרים לי שמדריך את הבחורים ללמוד בעיון ישר. הי רצון שיוכה להגדיל תורה ולהאדירה.

השבוע חל יום פטירתו של הגאון הגדול שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, שאני זכיתי כמה פעמים להיות אצלו והבאתי לו את הספרים שלנו. הזמנתי לכאן את חתנו הגאון רבי יצחק קולרצקי, שידבר כמה דברים לזכרו. אני זוכר את הרב שליט"א עוד מישיבת חברון,

דברי הרב דוד כהן שליט"א ראש ישיבת "חברון" וחבר מועצת גדולי התורה: ברשות מרן הראשון לציון שליט"א, שאנחנו קשורים בקשרי אהבה וידידות עוד מהשנים שחבשנו יחד את ספסלי בית המדרש בישיבת חברון, כבר אז היינו קשורים בלב ונפש, וממשיכים בקשר יותר מ-50 שנה. ב"ה מרן הראשון לציון זוכה לעמוד בפרץ ולהשמיע את קול ה' ברמה, את ההשקפה הברורה, את דעת התורה, בלי פחד ובלי מורא, וכולנו תומכים בו ומאחלים שהקב"ה יתן לו את הכח להמשיך להנהיג ולהשמיע את דעת התורה בצרופה, ובע"ה האמת תתברר ויצא לאור.

אנו נמצאים סמוך לימי הפורים, לימי פורים יש משמעות בכל השנים ומשמעות מיוחדת בשנה זו. השנה יש הסתר פנים, מאות אלפים נמצאים בחזית בסכנה גדולה, שבויים נמצאים בסכנה אצל חיות טרף, ובכלל כל עם ישראל בסכנה מצפון ומדרום וממזרח. אמרו שיש לנו צבא חזק ואין מה לפחד, וראינו שכל הדיבורים על מוחי ועוצם די קרסו. אני לא מזלזל באנשים שמוסרים נפש ואנחנו חייבים להם הכרת הטוב. אבל הישוב בארץ הקודש בסכנה, וגם העזרה מאמריקה היא "משענת הקנה הרצוץ", ואין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים.

בגמ' מגילה (א) דרשו, "בעצלתים ימך המקרה", בשביל עצלות שהיה להם לישראל שלא עסקו בתורה, נעשה שונאו של הקדוש ברוך הוא מך. וכתב רש"י, כמי שלא היה יכול להושיע. כי כל זמן שישראל עוסקים בתורה יש להם זכות קיום, גם אם נכשלים בעבודת, משתחווים לצלם ונהנים מסעודת הרשע, אבל ברגע שהתעצלו ולא עסקו בתורה כמו שצריך, אומר הקב"ה, אני לא יכול להושיע. לפני מתן תורה אמר הקב"ה למשה שיגיד לבית ישראל, "ועתה אם שמועת ששמעו בקולי ושמרתם בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים וגו'" (שמות יט, י). וכתבו במכילתא (יתח"פ): "והייתם לי" - שתהיו קנויים (י"ג פנינים) לי ועוסקים בתורה ולא תהיו עוסקים בדברים אחרים. "סגולה", מה סגולתו של אדם חביבה עליו, כן תהיו חביבים עלי. "ואתם תהיו לי", כביכול איני מעמיד ואיני משליט עליכם אחרים אלא אני. ע"כ. כשאתם עוסקים בתורה אתם מחוברים אלי, ויכולים להיות בטוחים שאף אחד לא יוכל לגעת בכם לרעה. זה יסוד נס פורים, וזה יסוד הקיום לדורי דורות, "תשועתם היתה לנצח ותקוותם בכל דור לדור".

אני ב"ה לא שומע תקשורת, אבל אנשים אמרו לי **שמרן הראשון לציון** דבר על חשיבות עמל התורה, שזה הקיום של עם ישראל, ודבר בתקופות נגד הרצון לגיוס בני הישיבות. ואנשים ריקים פתחו את הפה ודיברו דברים שאינם ראויים, גם עשו ביזיון התורה, וגם אמרו דברים בהשקפה לא נכונים. אנחנו לא מדברים נגד אנשים שאינם יודעים מהי ערכה של תורה ומהי מעלתה של התורה, אבל דבר אחד צריך לדעת, הראשון לציון שכמדבר על הנושא הזה, לא דיבר רק מצד הדאגה הגדולה שלו לעולם התורה ובני הישיבות, אלא דיבר גם מלב שותת דם מדינה לקיום עם ישראל כולו.

עם ישראל נמצא בסכנה קיומית, כבר התרגלו למצב ולא מבינים את חומרתו, נורא נוראות! אנחנו נמצאים במלחמה עם מדינה שאין לה מטוס אחד, טנק אחד, אונייה אחת, וכבר חצי שנה במלחמה ועדיין לא רואים את הסוף. אני לא מזלזל, בדואי אנשים מסרו נפש בגבורה עילאית. אבל הדברים לא פשוטים. ויש כאלה שאומרים ביהדות: נחטל

דברי קבלה

ב. האמת שגם כשאמרו על פורים דברי קבלה כדברי תורה, אין הכוונה ממש כדין דאורייתא, שהרי בכל הספקות מקילים כדין דרבנן. והדין דברי קבלה כדברי תורה נאמר רק לגבי אונן, שמי שנפטר לו אחד משבעה קרובים ביום פורים ל"ע, בפורים יכול לאכול בשר ולשתות יין, שאין שמחה אלא בבשר ויין. נכון שאין חובה לאכול פת בסעודת פורים, אבל צריך לאכול בשר ולשתות יין, ולא לשתות הרבה ולהשתגע ולעשות חילול ה', בפרט בתקופה של המלחמה, אלא ישתה במידה ובמשקל. ואף שבכל השנה אסור לאונן לאכול בשר ולשתות יין² (ברכות יז: מ"ק כג:), בפורים מותר, כמו שכתב מרן השלחן ערוך (סי' תרצ"ט ס"ז): אונן מותר בבשר ויין, דלא אתי עשה דיחיד דאבילות ודחי עשה דרבים דאורייתא לשמוח בפורים, ובזה דברי קבלה ניהו שהם כדברי תורה. ע"כ.

קריאת המגילה לנשים

ג. מכל מקום גם על דרבנן צריך להקפיד, וכל שכן דברי קבלה שזה חמור, ועל כן כל בני הבית כולל הנשים יקפידו לשמוע קריאת המגילה, וכן מבואר בגמרא (מגילה ד,). אמר רבי יהושע בן לוי, נשים חייבות במקרא מגילה שאף הן היו באותו הנס. יש נשים שלא שמות לב, כלילה כולם שומעים מגילה, וגם הנשים באות לעזרת הנשים או שחוזרים לקרוא להן בבית, אבל בבוקר יש כאלה שעוסקות להכין משלוח מנות וסעודה, ולא שומעות קריאת מגילה, אבל זה לא נכון, שהרי קיימת לן שקריאת המגילה ביום חמורה יותר מבלילה. צריך לעורר את הנשים שגם ביום חייבות לקרוא מגילה. יש בתי כנסיות במקומות רבים, שלאחר שהגברים הולכים מבית הכנסת, "לבלתי היות שם ערוב", אחר כשעה בא הש"ץ עם שני אנשים צדיקים, וקרא את המגילה לנשים, וכך יעשו גם ביום, ויפרסמו במועדות שחוזרים לקרוא את המגילה גם לנשים.

מנהג מרוקן

ד. הגאון רבי יוסף משאש - היה רבה של חיפה, חסידא קדישא, תלמיד חכם גדול - כתב בספרו מים חיים (ח"א סימן ש), שבמרוקו נהגו הנשים שלא לקרוא את המגילה ביום, כי עסוקות להכין משלוחי מנות, וכן כתב הדיין חשוב הרב אליהו אדרי בספר

הערב הזכיר לי איהו ישרתי ומוי למד אתי חברותא, אני כבר שכחתי והוא הזכיר לי... בן פורת יוסף, שיגדיל תורה ויאדיר.

מדברי הרב יצחק קולדצקי שליט"א, חתן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל: ברשות כבוד מרן הראשון לציון, שהולך בדרכי אביו זצ"ל, מרביץ תורה ברבים, ולא חת מפני איש, אלא אומר דעת תורה צרופה, קדושה וטהורה, מה תפקידו בדור זה. ואף שיש כל כך הרבה משטינים, הרב לא מפחד מאף אחד, ואומר בקולי קולות שאנחנו רק צריכים לעסוק בתורה, לעיני כל ישראל. וכך קיבל מאביו זצ"ל, שאומרים את האמת עד הסוף ולא מפחדים מאף אחד. ה' יתן לה רבה כוחות להמשיך הלאה, גם להרביץ תורה, וגם להפיץ דעת תורה.

חיים ההילל של משה רבנו, לשם שדמותו חיבה את עם ישראל להתורם ולהתעלות, מעין זה בכל דור ודור הקב"ה שולח דמויות הוד לשאוב מהם יראת שמים, קדושה וטהרה. ומהדמויות של דורנו היה רבינו הגדול שר התורה ר' חיים זצ"ל, שכל התורה כולה היתה בראשו, וזה לחבר המון ספרים, וזכה לחזור כל שנה על כל התורה. ועוד דבר, ר' חיים היה הראשון שחתם נגד האינטרנט הפרוץ, שהוא 'הרג ואל יעבור'. הציבור שלנו משתמש בחי בטלפון כשר למחרת, בלי תומך ובלו סומך... כל הטכנולוגיה החדשה מובילה ישר לגיהנום, ה' ישמור, כמה בחורים יורדים מהדרך. האור החיים הקדוש (שמות ג, ח) כותב שלפני ביאת המשיח יהיו חמישים שערי טומאה, והיום יש את הפלאפונים, ה' ישמור ויציל. לכן כל אחד ימנע על זה, לא בחוב אלא בנוגע.

לגבי מה שהרב דיבר בקשר לבחורי ישיבות, מובא על החפץ חיים שבזמנו גזרו הממשלה הפולנית, שבחורי ישיבה ילמדו את השפה הפולנית, אבי ז"ל למד בפולניה וידע רק עברית ואדיש, לא ידע כלל פולנית, והמשכילים הכניסו חוק שילמדו פולנית, ורצו על ידי כך להוציא את הבחורים מהלימוד הטהור. החפץ חיים ביקר את ראש הממשלה שם, ואמר לו, שיהי ירג ואל יעבור, אצלנו הבחורים לומדים תורה במסירות נפש, ולא מוציאים את ראשם מהתורה, כל דבר חיצוני אפילו קטן זה פיקוח נפש לעם ישראל! והוסיף ואמר לו, אם תפעל נגדנו אתה תיפול כמו שנפלו קודמך. החפץ חיים שהיה איש קדוש וטהור מסר נפש על זה.

גם בישיבת חברון לפני 95 שנה בעיר חברון, אבי ז"ל למד שם וניצל בנס מהפוגרום, והיו שבאו לראש הישיבה רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, ושאלו אותו, למה לא לימדת את התלמידים שלך להחזיק רובה, כך לא היה קורה כל הפוגרום!... אמר להם, מה?! אם היית מלמד אותם להחזיק רובה היו הורגים את כל הישיבה! אנחנו חיים רק בזכות התורה בטהרה, אבל אם מסיחים דעת ועוסקים גם בדברים אחרים, זו סכנת נפשות לכל הישיבה. גם חז"ל עטיה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף, לחם כמו אש שלא יכניסו לישיבה שום דבר, ורק ילמדו תורה בקדושה ובטהרה. כל אלו שרוצים להכניס לבחורים דברים אחרים מלבד התורה, הם מסכנים את כל עם ישראל, הם רודפים של עם ישראל! ה' יצילנו מהם.

רבותי, מרן חכם עובדיה זצ"ל הקים מוסדות 'בני יוסף', ובכל הארץ רבבות ילדים לומדים בקדושה ובטהרה, דמעות בעיניהם לראות, לעתים אני מסתובב בארץ ורואה את הילדים האלה, לומדים רק תורה, ברמה מאוד גבוהה, ילדים בכיתה ח' בקיאים במשניות, במסכתות, איזה תענוג! ואחר כך הולכים לישיבות. חכם עובדיה זצ"ל היה מסתובב בכל הארץ ומוסר נפש, כדי שההורים ישלחו את ורק למוסדות קודש, ואם הוא לא היה בעולם, מי יודע לאן זה היה מוביל. אני זוכר כשהייתי בחור, הוא היה רץ בירושלים מפה לשם, בלי הרבה, לומר שיעור, ואחרי השיעור מזהיר על החינוך, שיהיה רק חינוך שכולו קודש.

"ילקוט שמש"³ (עמ' קמה) שהמנהג במרוקו שנשים לא קוראות את המגילה ביום. אנחנו מכבדים מאד תלמידי חכמים, אבל האמת תורה דרכה, איפה כתוב שנשים פטורות ממקרא מגילה ביום, בגמרא אמרו שנשים חייבות במקרא מגילה ולא חילקו בין לילה ליום, ואדרבה הקריאה של היום חמורה יותר משל הלילה, וכי בשביל שצריכות להכין משלוח מנות לא יקראו את המגילה?! תמוה מאוד. לכן במחילה מכבודם לא לעשות כדבריהם, וכל אחד יאמר לאשתו ובנותיו שישמעו קריאת מגילה גם ביום. מרן זצ"ל אחרי שהיה קורא בבית הכנסת, היה חוזר וקורא בבית לרבנית ולבנות המשפחה, גם בלילה וגם ביום. ומה שכתבו אותם רבנים אין להם שום סמך, ורק להיפך.

מי יברך

ה. מרן זצ"ל היה קורא את המגילה בבית הכנסת ומברך את כל הברכות, וכשהיה מגיע לבית לקרוא לבנות משפחה, היה חוזר ומברך את כל הברכות כולל ברכת שהחינו. ויש לשאול, הלא מרן השלחן ערוך (סי' רע"ג סעיף ד) כתב, שדין אף על פי שיצא מוציא המבואר בגמרא ר"ה (ע"ב), מדובר כשחבירו לא יודע לקרוא, ורק אז יכול לחזור בשבילו ולברך, אבל אם יודע לברך, שיברך בעצמו. ולכאורה מרן היה עושה שלא כדעת מרן... אלא יש אחרונים שאומרים, שבשלחן ערוך כתב את הדין הזה לחומרא, כי רוב הראשונים סוברים שדין אע"פ שיצא מוציא נאמר גם כשמוציא את הבק, ויש שכתבו שהמנהג בזה דלא כהש"ע, ולכן אף שהאשה יודעת לברך ולקרא את המגילה, הוא מברך וקורא לה. וכן תוקע בשופר שכבר יצא ידי חובה ומוציא אחרים, יחזור ויברך בשבילם. [וכבר כתב הריטב"א בסוף מגילה, שלא מצאנו שאחד יברך והשני יקרא, אלא מי שקורא תמיד הוא זה שמברך].

חוזר ומבדיל

ו. וכן בהבדלה, מרן זצ"ל היה מבדיל בעצמו בבית הכנסת, ואחר כך היה מבדיל שוב פעם בבית, חוץ מברכת הבשמים⁴ ובורא מאורי האש, שהיה משאיר לבני הבית לברך בעצמם לאחר ההבדלה, והוא היה מברך רק הגפן והמבדיל. ואף שהרבנית היתה יודעת לברך בעצמה, שהרי בכל שבת היתה קוראת את התהלים, ובקוץ היתה מסיימת את כל התהלים, בגיל 14 15 היתה מורה לעברית בדמשק,

ועשרות שנים לאחר מכן פתח רשת חינוך בכל הארץ, ורבבות הילדים שלומדים בקדושה ובטהרה הם מצילים את עם ישראל.

לפני 55 שנה אחרי מלחמת ששת הימים, היה דיון בכנסת כמו היום על גיוס בחורי הישיבות, אבי ז"ל היה מזכיר בית הדין הרבני, היה בידדות גדולה עם מרן זצ"ל ועם הרב אלישיב זצ"ל. הרב אלישיב ביקש מאבא שפיגש עם שר הביטחון משה דיין ויסביר לו מהי תורה, ואכן נפגש אתו והסביר לו מה זה בחור ישיבה, מה זה בן תורה, מה זו קדושה וטהרה, איזה מסירות נפש מסרנו אלפיים שנות גלות על תורה בטהרה, ואמר לו: אם תגיע בבחורי הישיבות, אתה מסכן את כל ארץ ישראל! אף אחד לא ידע מזה, ולמחרת היה דיון בכנסת, ושר הביטחון דיבר כמו נטורי קרתא... ואמר: וכי אנחנו נגייס את בחורי הישיבות? מי ישמור עלינו?!... שישבו וילמדו כמה שיותר וכך יצילו אותנו. ולא נגמר הסיפור, שבועיים לאחר מכן היה בסיני ונפל עליו מפולת, טונות של חול גבוה עשר מטר, והיו בטוחים שהוא מת, אבל יצא בחיים, וצלצל לאבא ואמר לו: הרופאים לא יודעים איך נשארת חי, וזה רק בזכות שאמרת לי להגן על בחורי הישיבות זה השאיר אותי בחיים.

רבותי, המן הרשע אמר לאחשוורוש, יש לי קבלה מסבא שלי עמלק ימ"ש, שאם היהודים לומדים תורה, אין עליהם, בוא נבטל אותם מהתורה, יסגרו את הגמרא, וכך נצח אותם. ואז עשו "חור כרפס ותכלת"... קניין עם קרסולות ובלונים, איזה יופי!... "ויאמר המן למלך אחשוורוש ישנו עם אחד" - ישנו מהמוצאות, ואפשר לנצח אותם (מגילה ג, ט). בהמשך המן הרשע עשה עץ גבוה למרדכי, וקשר באזיקים את 22,000 תלמידיו, ולעצמו רצה את הכתר המלכותי ואת הסוס המלכותי. אבל בין לילה הכל התהפך, העץ עבר להמן והלבוש והוסס למרדכי. המן לא הבין, הרי הם ישנו מהמוצאות! וכשבא למרדכי ורואה אותו לומד תורה במסירות נפש עם 22,000 תינוקות של בית רבן, אמר לו: התורה שלך ניצחה! (מגילה טו, טז). לכן בגמרא (גיטין נז: סנהדרין ג:) מובא שמבני בניו של המן לימדו תורה בבני ברק, מפני מה זכה? בגלל שאמר את האמת שרק התורה מנצחת!

ב"ה הציבור שלנו שומע לרבנים, למרן חכם עובדיה זצ"ל שמסר נפש להרביץ תורה בכל מקום, וגם לכבוד ראשון לציון שליט"א, וכל אחד יחזק את ידינו לשלוח את הילדים אך ורק למוסד שכל כולו קודש, למחצה שליש ולרביע לא שמענו!... זה מה שיציל את עם ישראל! כל עם ישראל אסיר תודה לרב ששומר על הגחלת. תודה לראשון לציון גם על השיעורים.

דברי מרן שליט"א: שפתים ישק, חזק וברוך להג"ר יצחק קולדצקי, חתנו של רבי חיים קנייבסקי, לא מספיק סיפר עליו, היה צריך לספר עוד על שקיעותו בלימוד, על גדלותו בתורה, ובכל אופן כולם יודעים מכירים ויודעים. יהי רצון שכבודו ימשך עוד לזכות את הרבים, יגדיל תורה ויאדיר.

² אבל בשבעת ימי אבלות מותר לאכול בשר ולשתות יין, אך אונן עדיין אין דינו כבאל, אינו יושב על הרצפה, והולך עם נעלים רגילות, כדי שיוכל לטפל בקבורת המת, אבל עם נעלי בית לא יוכל לרוץ... ודיני אבלות מתחילים רק לאחר הקבורה, או כשהמטה נעלמה מהעין.

³ על משקל הילקוט יוסף, כך כתב הגר"ש משאש בהקדמה שעשה את הספר כדוגמת הילקוט יוסף.

⁴ האשכנזים תמיד מברכים בהבדלה בורא מיני בשמים, אבל אנחנו מברכים על כל דבר כברכתו, על עשבים 'עשבי', ועל ציפורן וכדומה 'עצי'.

בישיבות ראש הישיבה היה אומר בשיעור כללי: קציי'ס, שמיי'ססע... והיינו מבינים, אבל בעל הבית שישמע ישאל, מה זה...? אם לא יבין את הענין לא יצא ידי חובת מקרא מגילה במבטא שלהם. ובחור ששומע שהש"ץ מברך שהחינו ביום, לא יענה אחריו אמן. ושב ואל תעשה עדיף.

מצוות צריכות כוונה

יד. כולנו מקשיבים לשליח ציבור ויוצאים ידי חובה כאילו קראנו בעצמנו, מדין שומע כעונה, ולכן צריכים כוונת שומע ומשמיע, וכן כוונה שלם מצוה. הגבאי או רב בית הכנסת לפני קריאת המגילה יאמרו: רבותי, כל אחד ואחד יכוין לשם מצוה, מצוות צריכות כוונה (ש"ע סי' ס"ד), וגם הש"ץ יכוין להוציא והציבור יתכוונו לצאת, ועל ידי כך הם מתחברים⁹. לכן אומר: ברשות מורי ורבותי, וכולם עונים: שמים, ראשי תיבות: שומע משמיע יחדיו מכוונים. וכמובאר בגמרא בראש השנה (כ"ט) אמר ליה רבי זירא לשמעיה, איכוין ותקע לי - תכוין ותתקע בשבילי, שמע מינה מצוות צריכות כוונה. דהיינו שדין שומע כעונה מכלל הדין של מצוות צריכות כוונה.

הרי זה כמברך

טו. כתב הרמב"ם (פ"א מברכות ה"א): כל השומע ברכה מן הברכות מתחלתה ועד סופה, ונתכוין לצאת בה ידי חובתו, יצא, ואף על פי שלא ענה אמן, וכל העונה אמן אחר המברך הרי זה כמברך. ע"כ. שואל הכסף משנה, מה הוסיף זה שענה אמן, הרי גם בלי זה יצא ידי חובה? וישב שאם לא ענה אמן אין לו את המעלה שנחשב כמברך. והביאור על פי החקירה בדין שומע כעונה, שאם ענה אמן תורת דיבור עליו, ואם לא ענה אמן תורת שמיעה עליו. כך הסביר הרב ז'ולטי במשנת יעבץ (הל' פסח כ"ד דף ע"ט), תוך כדי מערכה שלימה בנושא הזה. ואלו דברים מסתברים.

תרי דרבנן

טז. כאמור אף שמגילה היא מדברי קבלה, יש לה דין דרבנן. וראיה לכך מדברי התוס' במגילה (כ"ט), שם אמרו שחש"ו פטורים ממקרא מגילה, ולא מוציאים את הרבים ידי חובתם, והקשו התוס' (ת"ה ר"ב י"ה) וכן הרשב"א והריטב"א, הלא מקרא מגילה דרבנן וחייב הקטן מדרבנן, יבוא דרבנן ויוציא דרבנן, וכמו שאמרו בברכות (כ"ט) שהקטן מוציא את הגדול שאכל כזית פת בברכת המזון? ותירצו התוס' שגדול הוא חד דרבנן, וקטן הוא תרי דרבנן, ואין תרי דרבנן מוציא חד דרבנן. ולמה לא תירצו ששונה מגילה שהיא דברי קבלה כדברי תורה, וראים שהבינו בפשטות שיש למגילה דין דרבנן. וגם הראשונים הנ"ל כתבו תירוצים אחרים, ומוכח שסוברים שיש למגילה דין דרבנן.

מצוות צריכות כוונה בדרבנן

יז. קיימא לן מצוות צריכות כוונה גם במילי דרבנן ולא רק בדאורייתא, ואמנם הרדב"ז (ח"ד סי' אלף ב"ד) - שהיה בן דורו של מרן הבית יוסף - כתב שמצוות דאורייתא כמו תקיעת שופר ביום הראשון, צריכות כוונה, אבל מצוות דרבנן אין צריכות כוונה. והעתיקו המגן אברהם (סימן ס"ק) וחסם בן ציון זצ"ל (אול"צ ח"ב פקמה אות ד) כתב כדברי הרדב"ז, כי המגן אברהם הביאו, והוא היה משועבד תמיד למגן אברהם, שיעבודא דרבי נתן...

דעת מרן השלחן ערוך

יח. אבל במחילה מכבודו, איך יפרש מה שכתב מרן בשלחן ערוך (סי' ר"ג סעיף ג): אין יוצא ידי חובתו בשמיעת הברכה, אפילו יענה אמן, אלא אם כן ששמעו מתחלתה ועד סופה ונתכוין לצאת בה ידי חובתו, והמברך נתכוין גם כן להוציא ידי חובתו. וברכות הן מדרבנן, וראים שגם בדרבנן צריך כוונת שומע ומשמיע, וממילא גם מצוות דרבנן צריכות כוונה. ועוד, כתב הטור בהלכות ברכת הגומל (כ"ט ר"ט), אם יברך אחד הגומל לעצמו ושמע אחר וכוין לצאת יצא. ובהרחבה, מי שנסע מעיר לעיר, חייב לברך הגומל, ואם הוא אשכנזי מברך רק בנסיעה ממדינה למדינה, והשני היה חולה ונתרפא, והשלישי היה בבית סוהר של גוים שיש שם סכנת נפשות וניצל, כולם מברכים הגומל, ומי שעולה לתורה יברך הגומל ויוציא את

כולם ידי חובה מדין שומע כעונה. וכתב הבית יוסף על דברי הטור, והא דאמרין שיצא בשמיעתו אם כיון לצאת, אתי כמאן דאמר מצוות צריכות כוונה. והלא ברכת הגומל היא מדרבנן, ומוכח שמצוות דרבנן צריכות כוונה. היה אחד שרצה לומר שזה רק בברכת הגומל שהיא הודאה, ועשה כל מיני למדנות בחלק, אבל בסיומן ר"ג מרן כתב כן על כל הברכות. וכן משמע מדברי מרן בדין תקיעות דמעומד (סי' תקפ"ט סעיף ח), ובדין מקרא מגילה (סי' תרצ"ט סעיף יד), שצריך כוונת שומע ומשמיע, וממילא ששייך דין מצוות צריכות כוונה במצוות דרבנן. וראים שמרן השלחן ערוך לא סבר כדעת הרדב"ז¹⁰. לכן יש להזהיר לפני קריאת המגילה שכל אחד ואחד יכוין לצאת ידי חובה.

בעל קורא

יט. צריכים להביא קורא טוב שיקרא את המגילה, וכמו שמשלמים לתוקע בשופר, כך יעשו במגילה. יש מקומות שמביאים קורא מכל הבא ליד, והוא טועה בקריאה, ויש טעויות שמחזירים אותן, אם אמר היהודיים במקום היהודים, לא עיכב, אבל יש מילים שאם טעה בהן לא יצא ידי חובה, שהרי המגילה כולה היא בלשון הווה משום פרסום הנס, "והמן נופל על המטה", "ומרדכי יושב בשער המלך", ומי שאמר ומרדכי "שב" או והמן "נפל", לא יצא ידי חובה, ומסכנים הקשיבו לכל המגילה, אבל הש"ץ הזה אמר נפל... לכן צריך להביא שליח ציבור שיודע לקרוא כהוגן.

לשמור על השקט

כ. צריך להזהר לשמוע את כל המגילה, ולא להרעיש עם קפצונים, יש אנשים מבוגרים כבדי שמיעה שזה מפריע להם, ולכן צריך להזהיר את הציבור שלא להפריע באמצע קריאת המגילה, ואפילו בלי מודעה עם חתימות של רבנים... שישמרו על השקט במשך כל זמן קריאת המגילה. אם רוצים לעשות בקפצונים ורעשנים, בגמר המגילה אחר ברכת "הרב את ריבנו", כשאומר הש"ץ ארוה המן, ארוהים כל הרשעים שונאי ה', יעשו קפצונים ומה שרוצים, אבל בשעת קריאת המגילה לדאוג שיהיה שקט. ב"ה אצלנו בשכונה יש שני בתי כנסת, באחד יש רעש נורא ואיום, וקשה לשמוע את המגילה, אבל אצלנו יש שקט, וכך מרן זצ"ל היה מקפיד שבמשך כל המגילה כולה יהיה שקט, ואם בעשרת בני המן דפקו ברגלים ולא שמעו, יחזרו שוב, כי מי שלא שמע מילה אחת, כגון שלא שמע 'המן' אחד במגילה, לא יצא ידי חובה.

חיפז מילה אחת

כא. הרשב"א והר"ן (מגילה י"ג) הביאו ראייה שאם לא שמע מילה אחת לא יצא ידי חובה, ממה שאמרו בגמרא (שם) שהלועז ששמע אשורית יצא. כלומר, צרפתי או אמריקאי שלא מבין עברית, אם שמע את כל המגילה בעברית שהיא לשון הקודש, יצא ידי חובה, מפני שהבין את הענין בכללות, ולא צריך להבין את כל המילים ממש, והראיה ממה שאנו קוראים את הפסוק (אסתר ח"א) "האחשתרנים בני הרמכים", ויוצאים ידי חובה למרות שלא מבינים. ואם תאמר שאם לא שמע מילה אחת או שתים יצא, אם כן מה הראיה ממה שלא הבין מילה אחת או שתים למי שלא הבין את כל המגילה, לעולם יחשב לנו כאילו דילגנו על "האחשתרנים בני הרמכים" ובכל זאת נצא ידי חובה. אלא ודאי שאפילו מילה אחת שלא שמע מעכבת. לכן יקפידו שלא יהיה רעש, וכולם יקשיבו מילה במילה¹¹.

- השיעור עבר הגהת מרן הראש"ל שליט"א -

שבוע הבא מוצ"ש פורים דפרזים, לא יתקיים שיעור.

שבוע לאחריו מוצ"ש צו, מחליפים לשעון קיין,

הרב המקדים א"ה יהיה בשעה 21:30,

והשיעור של מרן שליט"א בשעה 22:00.

תורמים להפצת השיעור השבועי של מרן שליט"א

התורמים יזכו:

התורמים ישתתפו בהגלה על גביע לקידוש חהודר מכסף טהור

התורמים יקריים זוכים לברכת מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל ומרן הראשון לציון שליט"א ויצליחו בכל העניינים

זכות הלימוד ברבבות עלוני השיעור השבועי להצלחתם

לתרומות:
חבריות: 0634774733
נדרים פורים: עמותת חזון עובדיה בנשר

בבית:
0644888382

העברה בנקאית:
חברותי ספוחות. טניף: 623 ח.ח. 225485

והמגן אברהם. אבל למה לפסוק כמותם, למה, הגם שהיו גדולי עולם, נגד דעת מרן שקיבלנו הוראותיו.

¹¹ ויקשיב מתוך מגילה או חומש, כי אם ישמע בעל פה יחלום... ועדיף להחזיק מגילה כשרה, שאם יפסיד כמה מילים שלים מתוכה, ואז רשאי לברך בעצמו, אבל עדיף שישמע הברכות מהשליח ציבור, שברוב עם הדרת מלך (ברכות נ"ג). ורשאי גם לקרוא בעצמו, אבל אם חושש שהוא לא בקי בדקדוק, ישמע מהשליח ציבור.

⁹ גם בשבת הבאה שקוראים פרשת זכור יאמר לפני הקריאה: רבותי, כל אחד ואחד יכוין לצאת ידי חובת מצות עשה דאורייתא לרוב ככל הראשונים של פרשת זכור, כי מצוות צריכות כוונה.

¹⁰ בזמנו לפני כ-35 הייתי אומר שיעורים בכלל, והיו לי אברכים טובים תלמידים של חכם בן ציון, היו שומעים את הקושיא ורוצים לדעת את האמת, לא ח"ו לקנטר, והיו הולכים אלו ושואלים אותו, כבוד רבינו... הוא חיך ואמר להם, אפילו הכי הלכה כדברי הרדב"ז

נהנת? היה שותף בהוראת קבע או בתרומה חד פעמית להוצאת הגיליון!!!

1. הפקדה לחשבון בנק: מזרחי ספוחות סניף: 523 ח.ח. 225485 ע"ש עמותת חזון עובדיה בנשר.

2. העברה בבית 0546888382 ולציון: עבור "השיעור השבועי". 3. קישור דיגיטלי מאובטח להו"ק:

https://nedar.im/7004246 ולציון: עבור "השיעור השבועי".